

MEMÒRIA ANUAL D'ACTIVITATS 2016

Observatori de Bioètica i Dret (OBD)

Càtedra UNESCO de Bioètica

Universitat de Barcelona

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Càtedra UNESCO de Bioètica
de la Universitat de Barcelona

Observatori de
Bioètica i Dret
Universitat de Barcelona

www.bioeticaidret.cat
www.bioeticayderecho.ub.edu
www.bioethicsandlaw.es

Activitats de l'Observatori de Bioètica i Dret desenvolupades al llarg del 2016

L'any 2016 hem celebrat els XXI anys de l'Observatori de Bioètica i Dret (OBD) de la Universitat de Barcelona. En aquest marc, l'OBD ha participat en múltiples activitats per tal de fomentar l'autonomia i la responsabilitat en la presa de decisions bioètiques per aconseguir una societat més transparent i democràtica.

14 investigadors de l'Observatori participen al projecte d'investigació **"Transferències de material biològic d'origen humà: aspectes socials, jurídics i bioètics" (BODYBIOLAW)**, finançat pel Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat (Ref. DER2014-57167-P). La investigació ha servit per a determinar les pràctiques que poden donar-se en relació a les transferències de material biològic d'origen humà i per a indagar sobre si existeix un mercat encobert. En el marc del projecte s'han preparat dos llibres col·lectius, un en premsa u un altra recentment publicat per Fontamara sobre el tema. De la mateixa manera, al febrer de 2016 es va realitzar el [X Seminari sobre la Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans de la UNESCO: Article 21 "Pràctiques transnacionals: el cos humà davant del mercat global"](#). D'altra banda, membres de l'OBD han participat en diversos projectes d'investigació nacionals i internacionals i han publicat nombrosos articles en revistes d'impacte.

El Grup d'Opinió de l'Observatori de Bioètica i Dret ha publicat diversos documents d'Opinió que han tingut un gran ressò. Al juny de 2016, es va publicar la [Declaració sobre integritat científica en investigació i innovació responsable](#). Aquest treball, elaborat conjuntament per les Càtedres UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona (UB) i de la Universitat Catòlica Portuguesa (UCP), analitza la integritat científica en el marc de la investigació i innovació responsables. En aquest context s'aborden qüestions fonamentals per la bioètica que, actualment, s'han convertit en elements estructurals de les polítiques d'investigació europees i internacionals. El 9 de novembre es va realitzar la presentació pública del [Document sobre envelliment i vulnerabilitat](#), que inclou un conjunt de recomanacions per tal de promoure la millora de la qualitat de vida de les persones grans, fomentant la seva autonomia i reivindicant la promoció dels valors de la solidaritat i no discriminació. Finalment, el 15 de desembre, la roda de premsa del [Document sobre bioètica i edició genòmica en humans](#) va permetre difondre la feina del Grup d'Opinió de l'OBD sobre els aspectes ètics de les tècniques d'edició genòmica, i en particular la tècnica

CRISPR, que permet modificar de forma eficaç i relativament simple la dotació genètica de les persones. A més a més, un any després de la publicació del [Document sobre bioètica i Big Data de salut](#) (febrer de 2015), ha sigut possible constatar el seu impacte a través de la modificació via parlamentària del projecte VISC+ que ha pres com a referència la feina del Grup. Tots els documents estan disponibles en accés obert a través de la [pàgina web](#) de l'Observatori de Bioètica i Dret.

A la **Col·lecció de Bioètica**, editada per Edicions UB i dirigida per la Dra. Casado, s'han publicat dos llibres: Per una banda, **"Morir en llibertat"**, obra col·lectiva coordinada per Albert Royes, té com a objectiu aclarir les bases d'un debat, molt distorsionat per prejudicis de tota mena, que afecten la qualitat democràtica de la societat i el ple exercici de la llibertat individual. Per l'altra, **"L'origen de la bioètica com a problema"** deriva de la tesis doctoral de Manuel Jesús López Baroni llegida l'any 2015 en el marc del Programa de Doctorat de la UB, línia de investigació "Bioètica i Dret" dirigida per la Dra. Casado.

Els números 36, 37 i 38 de la [Revista de Bioètica i Dret](#) (ISSN 1886-5887) s'han continuat publicant en Open Access. La Revista, creada l'any 2004, es presenta com el canal de comunicació de l'Observatori de Bioètica i Dret, del Màster de Bioètica i Dret i de la Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona i es publica quadrimestralment. El marc per abordar les qüestions i problemes bioètics és el respecte als Drets Humans i l'enfocament metodològic és plural, laic i interdisciplinari. Per tercer any consecutiu, la Revista ha rebut un reconeixement de qualitat per part de la Universitat de Barcelona.

Enguany, els membres de l'Observatori de Bioètica i Dret han participat a més de 20 seminaris, cursos i congressos nacionals i internacionals. Aquestes activitats formatives i divulgatives han incentivat el pensament crític dels participants i han obert un espai d'aprenentatge mutu. És important destacar la participació en el [XIII Congrés Mundial de la International Association of Bioethics](#), organitzat per la International Association of Bioethics (IAB), a Edimburg, en el que han participat diversos ponents i coordinat una sessió; a més a més, l'OBD, ha elaborat els continguts docents del **Programa "Joves, Ciència i Ètica"** sobre canvi climàtic de la Fundació Catalana per la Recerca i ha coordinat la [presentació de resultats](#) que es va realitzar al CosmoCaixa el 29 de novembre. Així doncs, ha aconseguit generar un espai d'aprenentatge mutu entre la comunitat investigadora i els joves catalans de diversos instituts.

D'altra banda, la **participació en Comitès Ètics** a nivell nacional i internacional constitueix una activitat de transferència molt significativa pels membres de l'Observatori. Actualment, tenen presència a la Comissió Nacional Per a l'Ús Forense de l'ADN, el Comitè Ètic del Banco Nacional d'ADN de Salamanca, el Comitè de Bioètica de Catalunya, el Comitè d'Ètica de la Investigació Clínica de l'Hospital Clínic de Barcelona, la Comissió de Bioètica de la Universitat de Barcelona, el Comitè d'Ètica Assistencial de l'Hospital Clínic de Barcelona, el Comitè d'Ètica Assistencial de l'Hospital de Barcelona, la Comissió sobre Reproducció Humana de l'Hospital de Barcelona, la Comissió de Responsabilitat Social de la UB, el Grup de Treball de la League of European Research Universities (LERU) i el Consell Assessor sobre aspectes ètics, legals i socials de l'Institut Europeu de Tecnologia i Innovació, àrea de Salut, Comunitats de Coneixement i Innovació (KICs) de la Unió Europea (node espanyol). La Doctora María Casado, directora del Observatori i del Màster de Bioètica i Dret de la UB, forma part del consell assessor de la UNESCO per a formació de jutges i altres operadors jurídics en bioètica.

Paral·lelament, des del [Màster de Bioètica i Dret de la UB](#) i des de l'[Associació de Bioètica i Dret i Alumni & Friends](#) s'han realitzat diverses sessions de debat i trobades. En elles s'ha reflexionat sobre l'ús de dades massives en situacions de crisis, la bioètica durant l'era Obama o l'anonimat en la donació de gàmetes. A més a més, l'any 2016 s'ha iniciat el [Màster d'Alimentació, Ètica i Dret](#), títol propi de la Universitat de Barcelona, que s'imparteix al Campus de l'Alimentació de Torribera.

Projectes d'investigació

Títol: Transferències de material biològic d'origen humà: aspectes socials, jurídics i bioètics

Investigador principal: Dr. Ricardo García Manrique

Entitat financera: Ministeri d'Economia i Competitivitat

Durada: del 01/01/2015 al 31/12/2017

Membres investigadors del grup participants en aquest projecte: 14

Publicacions

Documents del Grup d'Opinió Tecno-científic

Títol: Declaració sobre integritat científica en investigació i innovació responsable

Coordinadors: María Casado, Maria do Céu Patrão Neves, Itziar de Lecuona, Ana Sofia Carvalho i Joana Araújo

Descripció: En aquest volum, elaborat conjuntament per les Càtedres UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona (UB) i de la Universitat Catòlica Portuguesa (UCP) i en edició quadrilingüe en català, portuguès, castellà i anglès, s'analitzen la integritat científica en el marc de la investigació i innovació responsables, qüestions fonamentals per a la bioètica que, actualment, s'han convertit en elements estructurals de les polítiques d'investigació europees i internacionals.

Editor: Edicions de la Universitat de Barcelona

Presentació del Document 27 d'octubre 2016 a l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, Sala de Juntes del Rectorat.

Títol: Document sobre envelliment i vulnerabilitat

Coordinadors: María Casado, Pilar Rodríguez i Antoni Vilà

Descripció: Els plantejaments i les recomanacions que es fan en aquest Document pretenen promoure millores en la qualitat de vida de les persones grans, fomentant la presa de decisions prèvies —tant individuals com socials— i reivindicant la promoció dels valors de solidaritat i de no-discriminació.

Editor: Edicions de la Universitat de Barcelona

Títol: Document sobre Bioètica i Edició Genòmica en Humans

Coordinadors: Josep Santaló i María Casado

Descripció: Aquest Document examina l'impacte de la utilització de les tècniques d'edició genòmica, tant en investigació bàsica com en el seu ús terapèutic i en l'anomenada «millora» humana, amb l'objectiu de promoure un debat social informat que comporta propostes d'actuació assumibles per la col·lectivitat i que contribueixen en la construcció d'un marc jurídic, ètic i deontològic adequat.

Editor: Edicions de la Universitat de Barcelona

Presentació del Document el 15 de desembre de 2016 a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, presidit pel Degà **Dr. Cardellach**, i amb la participació dels autors del document Josep Santaló, Maria Casado, Montserrat Boada, Mirentxu Corcoy, Itziar de Lecuona, Manuel J. López Baroni, Gemma Marfany i Albert Royes.

Llibres

Títol: Morir en llibertat

Autor/s: Albert Royes (coord.)

Editor: Edicions de la Universitat de Barcelona

Descripció: Morir en llibertat significa poder escollir el moment i la manera de posar fi a la pròpia vida, amb l'ajuda de professionals de l'àmbit sanitari, quan la mort ja no és la pitjor de les alternatives. Sense entrar en el debat sobre què són la vida bona i la bona mort, l'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona sempre s'ha posicionat en favor de la despenalització de la eutanàsia i el suïcidi assistit en determinades circumstàncies, com a drets fonamentals que l'Estat hauria de garantir als ciutadans. Així ho reflecteixen els escrits que l'Observatori ha publicat sobre el tema des de 1994 fins a l'actualitat, reunits en la primera part d'aquest volum. D'altra banda, a la segona part es reproduïxen textos i materials d'EXIT-ADMD Suisse Romande, una de les organitzacions que a Suïssa faciliten l'ajuda al suïcidi en un marc plenament legal, amb la voluntat de donar a conèixer els objectius i el funcionament d'aquestes entitats. La informació que ofereix Morir en llibertat contribuirà a aclarir les bases d'un debat, molt distorsionat per prejudicis de tota mena, que afecta la qualitat democràtica de la societat i el ple exercici de la llibertat individual.

Títol: El origen de la bioética como problema

Autor/s: Manuel Jesús López Baroni

Editor: Edicions de la Universitat de Barcelona

Descripció: On i quan va néixer la bioètica? Tradicionalment, s'ha atribuït la creació del neologisme «bioètica» a Potter, al 1970, i el seu desenvolupament als jesuïtes de la Universitat de Georgetown. Tot i així, la qüestió és molt més complexa i supera àmpliament el context nord-americà, no només perquè es va descobrir que l'alemany Fritz Jahr ja havia senyalat el terme als anys vint, sinó perquè l'ètica clínica té segles d'història, i en totes les

cultures i religions s'ha reflexionat sobre els problemes referents a la salut, la vida i la mort. Al factor merament històric hi hem d'afegir l'ideològic. «Bioètica» va ser el terme que van utilitzar alguns teòlegs per adoctrinar el personal sanitari conforme al dogma catòlic en assumptes com ara la reproducció i l'eutanàsia. Aquest intent de monopolitzar matèries tan sensibles va provocar com a reacció defensiva la incorporació a la disciplina de corrents de pensament feministes, laics i multiculturals. Per últim, l'acceleració de la biotecnologia i el temor a les conseqüències de la manipulació del genoma dels éssers vius van acabar de consolidar la bioètica com a camp de coneixement plural i multidisciplinari.

Títol: DE LA SOLIDARIDAD AL MERCADO: El cuerpo humano y el comercio biotecnológico

Autor/s: María Casado (coord.)

Editor: Editorial Fontamara

Descripció: L'aplicació de criteris que prioritzen les relacions mercantils no només per a l'economia, sinó per al conjunt de la societat, dona a la tirania del mercat camps que es reservaven a la gratuïtat i la solidaritat entre les persones, com és el cas del cos humà.

En aquest llibre tractem de desentranyar, amb un enfocament bioètic i des de diferents perspectives, com és possible que segueixin declarant-se vàlids els principis de justícia global i respecte als drets i no obstant això, cada vegada en major mesura, s'accepti la comercialització del cos humà, de les seves parts i components.

La nostra anàlisi s'insereix en el treball que des de 1995 duu a terme de l'Observatori de Bioètica i Dret, centre de recerca i docència de la Universitat de Barcelona que coordina diverses xarxes d'àmbit internacional, i treballa en l'anàlisi de les implicacions ètiques, legals i socials de les biotecnologies amb un enfocament interdisciplinari i laic.

Revista de Bioètica i Dret (ISSN 1886-5887) en Open Access

Edició i publicació del número 36:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1317>

Autors publicats: Florencia Luna, Ricardo García Manrique, María Graciela de Ortúzar, Maria Cimmino, Loreto María García Moyano, Begoña Pellicer García, Begoña Buil Tricas, Raúl Juárez Vela, Sandra Guerrero Portillo, Isabel Antón Solanas, Jorge Antonio Herrera Llamas, Rodrigo Hernán García Alarcón, Karen Herrera Aguilar, Anamaria Gonçalves dos Santos Feijó, Anelise Crippa, Jéssica Lauren Steffen, Esther Farnós Amorós, Juan Carlos Fernández Fernández i Anna Badia Martí.

Edició i publicació del número 37:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1363>

Autors publicats: Fabiola Leyton, Eleonora Lamm, Nieve Rubaja, Ricardo García Manrique, Lúdia Buisan i Espeleta, María Florencia Santi, Marta Ortega Gómez, Salvador Quintana, Adriana Krasnow, Roberto Baptista Dias da Silva, Thamires Pandolfi Cappello, Sergio Martinez, Adaiana Lima, Michela Pettorali, Mónica Navarro-Michel i Isabel Maceda Fernández.

Edició i publicació del número 38:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1403>

Autors publicats: Albert Royes i Qui, María José Plana, Ana Rubio, Leonardo Xavier Brito Alvarado, María José Miranda Lucas, Dolors Comas d'Argemir, Sonia Maria Marinho, Fermin Roland Schramm, Noelia Igareda González, Ricardo Oliveira Rotondano, Ana Virgínia Gabrich Fonseca Freire Ramos, Lorena Rodrigues Belo da Cunha i Mónica Ballesteros Polo.

Seminaris, cursos i congressos

Activitat: Reunió entre les Càtedres UNESCO de Bioètica de la Península Ibèrica

Organitzador: Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona i Càtedra UNESCO de la Universitat Catòlica de Porto

Data: 21 de gener de 2016

Participants: Dra. María Casado i Itziar de Lecuona

Activitat: XI Conferència d'Experts "L'atenció al final de la vida"

Organitzador: Societat Catalana de Medicina Intensiva i Crítica (SOCMIC)

Data: 4 de febrer 2016

Participants: Lluís Cabré i Itziar de Lecuona

Activitat: X Seminari sobre la Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans de la UNESCO: Article 21 "Pràctiques transnacionals: el cos humà davant del mercat global"

Organitzador: Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona - Observatori de Bioètica i Dret

Data: 18 febrer 2016

Participants: María Casado, Itziar de Lecuona, Ricardo García Manrique, Ana Rubio i Albert Royes

Activitat: Seminari "Implicacions del projecte VISC+"

Organitzador: Consorci de Salut i Social de Catalunya

Data: 25 febrer 2016

Participants: Lidia Buisán

Activitat: Trobada "Ways to Foster Research Integrity and Good Research Practice"

Organitzador: Lliga d'Universitats Europees d'Investigació (LERU) i la Universitat de Lund

Data: 8 març 2016

Participants: Itziar de Lecuona i Mª José Plana

Activitat: Seminari Permanent CPA: "el tractament jurídic de la malaltia mental"

Organitzador: Universitat de Girona

Data: 15 març 2016

Participants: Maria Àngels Porxas Roig

Activitat: "1st HEIRRI Conference Teaching Responsible Research and Innovation at University"

Organitzador: "Higher Education Institutions and Responsible Research and Innovation"

Data: 18 març 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Congrés Internacional "Els reptes jurídics de la persona al segle XXI"

Organitzador: Universitat de Sevilla

Data: 29 març 2016

Participants: María Casado

Activitat: "Tercera edició del Parlament Científic Jove"

Organitzador: "Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació"

Data: 6 abril 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Seminari "Bioètica i Dret"

Organitzador: Universitat de Granada

Data: 7 abril 2016

Participants: María Casado

Activitat: "EIT Health CAMPUS - Ideation Strengthen our Education Agenda"

Organitzador: IESE Business School

Data: 11 abril 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: XXIII Congrés Internacional de Dret i Genoma Humà

Organitzador: Càtedra Interuniversitària de Dret i Genoma Humà de la Universitat de Deusto

Data: 11 març 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Seminari "Corpografies VIII. La llei sobre la pell: retòriques entre el dret i el cos. Contagi, transmissió, infiltració"

Organitzador: Diego Falconi

Data: 3 maig 2016

Participants: Ricardo García Manrique

Activitat: Compartir idees: "la universitat va a l'institut"

Organitzador: "Programa de Millora i Innovació Docent de la Universitat de Barcelona"

Data: 4 maig 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Curs "UBIC of Health and Medical Sciences"

Organitzador: "International Summer School" de la Universitat de Barcelona

Data: 23 maig 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Seminari de Filosofia del Dret 2015-16 "El rol del jutge en una societat democràtica"

Organitzador: Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 31 maig 2016

Participants: María Casado

Activitat: Jornada d'Ètica de SSIBE: "Dubtes i reflexions ètiques en l'assistència sanitària"

Organitzador: Comitè d'Ètica Assistencial dels Serveis de Salut Integrats Baix Empordà

Data: 2 juny 2016

Participants: Albert Royes

Activitat: Xerrada "Fraus científics i altres males pràctiques"

Organitzador: Universitat de Salamanca

Data: 3 juny 2016

Participants: Eduardo L. Mariño Hernández

Activitat: Seminari de Filosofia del Dret 2015-16 "Com presentar una comunicació en un Congrés?"

Organitzador: Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 6 juny 2016

Participants: Víctor Méndez

Activitat: Jornada d'Investigació educativa "Ètica i Investigació"

Organitzador: Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona

Data: 13 de juny 2016

Participants: María Casado

Activitat: Reunió vicerectorat d'investigació de la LERU.

Organitzador: "The League of European Research Universities" (LERU)

Data: 13 juny 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: 22 Scientific Colloquium sobre "Epigenètica i Alimentació Humana i Animal"

Organitzador: EFSA, Autoritat Europea de Seguretat Alimentària de València

Data: 14 juny 2016

Participants: María José Plana

Activitat: Jornada "25 anys Associació Catalana de Bioètica"

Organitzador: "Societat Catalana de Bioètica en Ciències de la Salut"

Data: 21 juny 2016

Participants: María Casado

Activitat: Jornada d'Ètica Assistencial. Vallès Oriental: Compartir decisions per a respectar els valors de les persones

Organitzador: Hospital General de Granollers

Data: 21 juny 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Congrés Internacional 'Investigació Biomèdica. Reptes científics i jurídics pel segle XXI'

Organitzador: Facultat de Dret de la Universitat de Sevilla i el GRUP D'INVESTIGACIÓ SEJ-504 BIODRET INTERNACIONAL XARXA D'EXCEL·LÈNCIA RIECOMM (DER2015-71828-REDT) del Ministeri d'Economia i Competitivitat d'Espanya

Data: 25 juny 2016

Participants: Carlos María Romeo Casabona

Activitat: XIII Fòrum internacional sobre avaluació de la qualitat de la investigació i l'educació superior (FECIES)

Organitzador: Universitat de Granada i l'Associació Espanyola de Psicologia Conductual

Data: Del 30 de juny al 2 de juliol de 2016

Participants: Fabiola Leyton i Yasmina Soto

Activitat: XIII Congrés Mundial de la International Association of Bioethics.

Organitzador: International Association of Bioethics (IAB)

Data: Del 14 a 17 juny 2016

Participants: Dra. María Casado, Itziar de Lecuona, Ricardo García Manrique, María José Plana, Pol Cuadros, Yasmina Soto i Maria Àngels Porxas

Activitat: Ibero-American Network International Association of Bioethics

Organitzador: International Association of Bioethics (IAB)

Data: 15 i 16 juny 2016

Participants: María Casado i Florencia Luna

Activitat: IX Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) "Impactes de la innovació en la docència i l'aprenentatge"

Organitzador: diverses universitats catalanes, entre les que es troba la Universitat de Barcelona

Data: 5, 6 i 7 de juliol 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Sessió de debats estructurats de la jornada participativa i deliberativa sobre el Programa públic d'analítica de dades per a la investigació i la innovació en salut a Catalunya

Organitzador: "Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya" (AQUAS)

Data: 5 juliol 2016

Participants: Lidia Buisán i Itziar de Lecuona

Activitat: Jornada d'informació pública del Programa públic d'analítica de dades en investigació i innovació en salut a Catalunya

Organitzador: "Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya" (AQUAS)

Data: 12 juliol 2016

Participants: Lidia Buisán i Itziar de Lecuona

Activitat: 9th DataBeers - Barcelona

Organitzador: DataBeers

Data: 19 juliol 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Debat "La revolució de la biomedicina: noves fronteres, nous dilemes"

Organitzador: Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Data: 12 setembre 2016

Participants: María Casado

Activitat: IX Trobada Luso-Brasileiro de Bioètica / III Trobada Lusòfona de Bioètica
"Protecção e desenvolvimento global"

Organitzador: Centre d'Estudis de Bioètica i Societat Brasileira de Bioètica i l'Institut de Bioètica de la Universitat Catòlica Portuguesa

Data: del 15 a 17 setembre 2016

Participants: María Casado

Activitat: "Programa Joves, Ciència i Ètica"

Organitzador: Coorganitzat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació i l'Obra Social la Caixa, en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. L'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona ha coordinat la presentació de resultats que es va realitzar el 29 de novembre al CosmoCaixa.

Data: del 28 setembre a 29 de novembre 2016

Participants: Itziar de Lecuona, Fabiola Leyton, Catia Faria i Mar Escarrabill

Activitat: Curs "Implicacions ètiques i científiques de la tècnica d'edició genòmica CRISPR"

Organitzador: Universitat Pablo de Olavide i coordinat pel Dr. Manuel Jesús López Baroni.

Data: 30 setembre 2016

Participants: María Casado

Activitat: V Jornada d'Envel·liment Actiu "Envel·liment actiu i valors ètics des de la perspectiva de la bioètica i el dret"

Organitzador: Ajuntament de Palma, el Consell de Mallorca i el Centre Balears Europa

Data: 3 octubre 2016

Participants: Ignasi Coll Rolduà

Activitat: Open Class "Biaix algorítmic: de la discriminació cap a la mineria de dades justa"

Organitzador: Departament de Filosofia del Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 3 octubre 2016

Participants: Fabiola Leyton

Activitat: Col·loqui Juliana González

Organitzador: Comissió Nacional de Bioètica de Mèxic

Data: 10 i 11 octubre 2016

Participants: María Casado

Activitat: Tercera temporada de converses i debats a l'Àgora Lliure-UPF

Organitzador: Teatre Lliure

Data: 15 octubre 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: XXIX Congrés Societat Espanyola de Farmacologia Clínica

Organitzador: Institut d'Investigació Vall d'Hebron

Data: 19, 20 i 21 octubre 2016

Participants: Itziar de Lecuona i Esther Cucurull

Activitat: Reconeixement al Programa de Bioètica de FLACSO Argentina

Organitzador: Organització Panamericana de la Salut, Organització Mundial de la Salut i FLACSO

Data: 31 octubre 2016

Participants: Florencia Luna

Activitat: Conferència "El dret a la salut i la desigualtat social"

Organitzador: Observatori de Bioètica i Dret

Data: 3 novembre 2016

Participants: María Casado

Activitat: Reunió del grup d'experts avaluadors de la "Segona convocatòria Caixaimpulse 2016".

Organitzador: Fundació Bancària "la Caixa".

Data: 7 i 8 novembre 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència "Food Chain in the Digital Single Market"

Organitzador: Comissió Europea en cooperació amb la Presidència Eslovaca del Consell de la Unió Europea

Data: 9 novembre 2016

Participants: María José Plana

Activitat: Curs de Formació Continua de l'Hospital de Granollers

Organitzador: Hospital General de Granollers

Data: 15 novembre 2016

Participants: Itziar de Lecuona

Activitat: Curs "Control del Comerç Electrònic d'Aliments"

Organitzador: Agència de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició (AECOSAN)

Data: 23 Novembre 2016

Participants: María José Plana

Activitat: Tercera Ponència General Compartida: "El dret a la salut en l'àmbit jurídic internacional".

Organitzador: Grup d'Investigació SEJ-504 Bioret Internacional Xarxa d'Excel·lència RIECOMM (DER2015-71828-REDT) del Ministeri de Economia i Competitivitat d'Espanya

Data: 1 desembre 2016

Participants: María Casado i Ana Badia Martí

Activitat: Taula Rodona "Cures pal·liatives, sedació en l'agonia, mort digna i voluntats anticipades"

Organitzador: Màster en Ciències Forenses de la Unitat de Medicina Legal i Forense de la Universitat de Barcelona

Data: 1 desembre 2016

Participants: Ignasi Coll

Activitat: Dècima conferència de l'European Food & Feed Law Review

Organitzador: EFFL Journal

Data: 8 desembre

Participants: María José Plana

Activitats del Màster i de l'Associació de Bioètica i Dret

Activitat: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "l'anonimat en la donació de gàmetes"

Data: 28 gener 2016

Descripció: Sessió a càrrec de Florencia Luna.

Activitat: Sessions presencials del Màster en Bioètica i Dret (UB), amb els alumnes de la XVII i la XVIII edició

Data: del 8 al 19 febrer 2016

Activitat: II Trobada Alumni & Friends del Màster en Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 8 febrer 2016

Descripció: Iniciativa dirigida i sorgida des dels ex alumnes del Màster en Bioètica i Dret per tal de fomentar l'intercanvi i debat sobre els aspectes bioètics que ens ocupen.

Activitat: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Comentari del llibre 'El Domini de la Vida' de Ronald Dworkin"

Data: 15 de març de 2016

Descripció: Sessió a càrrec d'Albert Royes.

Activitat: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "La bioètica durant l'era Obama"

Data: 2 juny 2016

Descripció: Sessió a càrrec de Manuel Jesús López Baroni.

Activitat: Inauguració de la XIX Edició del Màster en Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona (2016-2018). Coincidint amb la presentació de la Declaració sobre integritat científica en investigació i innovació responsable, l'obertura del nou curs va a càrrec de les Dres. María Casado i Itziar de Lecuona

Data: 27 octubre 2016

Descripció: Coincidint amb la presentació de la Declaració sobre integritat científica en investigació i innovació responsable, s'inaugura el nou curs del Màster en Bioètica i Dret a càrrec de las Dres. María Casado i Itziar de Lecuona.

Activitat: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret, amb Carlos Castillo, "Ús de dades massives (Big Data) en situacions de crisis"

Data: 24 novembre 2016

Descripció: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret amb Alumni & Friends del Màster en Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona. El Dr. Carlos Castillo, Investigador d'EURECAT, imparteix "Ús de dades massives (Big Data) en situacions de crisis".

Activitats del Màster en Alimentació, Ètica i Dret

Activitat: Jornada "Alimentació, Ètica i Dret"

Data: 19 maig 2016

Descripció: La jornada analitzarà, des d'una perspectiva interdisciplinària, el paper de l'ètica i del dret en la innovació i la investigació alimentària. Aquest esdeveniment unirà en tres taules de debat a professionals d'empreses del sector agroalimentari com el Grupo Deoleo i l'empresa de biotecnologia Biopolis, representants de les autoritats competents en matèria de control oficial d'aliments i lluita envers el frau en aliments de la Generalitat de Catalunya i l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició (AECOSAN) i acadèmics de reconegut prestigi com el Dr. Pere Puigdomènech, Director del Centre d'Investigació en Agrogenòmica i membre del Grup Europeu d'Ètica en Ciència i Noves Tecnologies (EGE).

Activitat: Inauguració de la I Edició del Màster en Alimentació, Ètica i Dret de la Universitat de Barcelona (2016-2017)

Data: 6 octubre 2016

Descripció: L'obertura del nou curs corre a càrrec de María José Plana, codirectora del Màster.

Activitat: Sessions presencials del Màster en Alimentació, Ètica i Dret, I Edició

Data: del 6 de octubre al 15 desembre 2016

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Càtedra UNESCO de Bioètica
de la Universitat de Barcelona

Observatori de
Bioètica i Dret
Universitat de Barcelona

www.bioeticaidret.cat
www.bioeticayderecho.ub.edu
www.bioethicsandlaw.es